

Από την ιχνηλασία του Θείου Πάθους στην ψηλάφηση του κενού Μνημείου

Με μυρτιές και βάγια, με κρίνα και πασχαλιές «αναβαίνομεν εις Ιεροσόλυμα» ιχνηλατούντες την «οδόν του μαρτυρίου» του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού, που ως το «Εσφαγμένον αρνίον» της Ιεράς Αποκαλύψεως «αίρει την αμαρτίαν του κόσμου» γενόμενος «λύτρον αντί πολλών».

Ο αμόλυντος Νυμφίος της Εκκλησίας μυσταγωγεί το «μυστήριον της Σωτηρίας» και εισοδεύει μυστικώς και υπερβατικώς ως σωτήριος νυμφαγωγός το πλήρωμα των πιστευόντων σε Αυτόν στον λυτρωτικό νυμφώνα της νίκης του θανάτου και της φθοροποιού αμαρτίας, και συνακολούθως ανοίγει τις κεκλεισμένες πύλες της αλήκτου και ακτίστου Βασιλείας του. Αθανατοποιεί και αφθαρτοποιεί μεταμορφωτικά τη σύνολη ύπαρξη του ανθρώπου ανεγείροντας Αυτόν εκ της πτώσεως και ενδύοντάς τον με τον «λευκό χιτώνα της κατά χάριν θεώσεώς του».

«Ιδού αναβαίνομεν εις Ιεροσόλυμα», «συνοδοιοπόροι και συνέκδημοι» του εκουσίως πορευομένου προς το «μέγα πάθος» Ιησού Χριστού, ο οποίος θριαμβευτικώς εισέρχεται στην «Αγία Σιών», προγωνίζοντας το σταυρικό μαρτύριο που θα υποστεί. Εκούσιο το πάθος, εκουσίως επιλέγεται από τον αναμάρτητο, μακρόθυμο και φιλόανθρωπο Σωτήρα και λυτρωτή. Δεν σύρεται άβουλα ο Θεάνθρωπος, αλλά «εν δυνάμει θεϊκή», ακλόνητος και φλεγόμενος «Θείω έρωτι» υπέρ του ανθρώπου ανέρχεται «την κλίμακα των μεγάλων παθών του». Όντως «εκούσιον πάθος».

Η Κυριακή των Βαΐων

Κυριακή των Βαΐων, «Καθ' ην εορτάζομεν την εις τα Ιεροσόλυμα θριαμβευτικήν είσοδον του κυρίου ημών Ιησού Χριστού». Σε λίγο τα «Βάγια των φοινίκων» ως σύμβολα των νικητών αυτοκρατόρων και στρατηλατών, που προσφέρονται ως «άλλη ασπίδα» θριάμβου για τον εισερχόμενο «επί πώλου όνου» ταπεινό Ιησού θα μεταβληθούν σε ακάνθινο στεφάνι, σε όξος, σε χολή και σε καρφιά. Η πνευματική ανωριμότητα και το εκκοσμικευμένο πνεύμα της καθεστηκυίας τάξεως του Ισραήλ τραγικά συμπαρασύρει και τον αδαή λαό, προβάλλοντας την προσμονή και αναμονή ενός «κοσμικού Βασιλέα» για να καταισχύνει τον ειδωλολάτρη Ρωμαίο κατακτητή και να αποκαταστήσει «εις το αρχαίον κάλλος» τον «περιούσιο λαό».

Ακραία όντως παρέκκλιση από την αληθή οντολογία του Μεσσία, ο οποίος στο θεανδρικό πρόσωπο του Ιησού είναι ο πνευματικός βασιλέας «των ψυχών και των σωμάτων» και όχι «ο Βασιλεύς του αιώνος τούτου». Ο Ισραήλ απαιτεί εκδίκηση κατά των Ρωμαίων, ενώ ο Ιησούς προσφέρει αγάπη. Τα Βάγια της κοσμικής δόξας προμηνύουν τα άνθη του ενταφιασμού και συνάμα τις δάφνες της νίκης και της υπερκόσμιας και ακτίστου δόξας του Σωτήρος κατά του κράτους του θανάτου. Μήπως και σήμερα ακόμη δεν βιώνεται στρεβλά η οντολογία του προσώπου του Σωτήρος Ιησού Χριστού καθώς συνθλίβεται ανάμεσα στις μυλόπετρες της «ορθής λογικής» και της επικίνδυνα αθεολόγητης και προτεσταντικού τύπου ευσεβιστικής θρησκοληψίας; Η όντως θριαμβευτική είσοδος

του Ιησού αποδεικνύει απολύτως και θαυμαστώσ το «άκρως εκούσιον του θείου πάθους» για την νίκη «του θανάτου θανάτω». Υπερνικά ο Θεάνθρωπος τον φόβο του θανάτου και ως παντογνώστης και καρδιογνώστης, αν και προγνωρίζει το μαρτυρικό σταυρικό τέλος του, εντούτοις εξ άκρας αγάπης επιλέγει ελευθέρως, αβιάστως και αγογγύστως την πορεία προς τον Γολγοθά για να πηγάσει από του ξύλου του Σταυρού, η όντως ζωή από την πηγή της ζωής, την αυτοζωή, που είναι ο ενσαρκωμένος Υιός και Λόγος του Θεού, ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός. Και την ώρα που ακούει το: «Ωσαννά, ευλογημένος ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου, ο Βασιλεύς του Ισραήλ», γνωρίζει ή μάλλον προγνωρίζει ότι έπεται το «άρον, άρον σταύρωσον αυτόν». Τα παράδοξα του κόσμου τούτου μέσα στο σχέδιο της «θείας οικονομίας» για την αθανатоποίηση του φθαρτού και θνητού ανθρώπου μέσα από την όντως βεβαιότητα και αλήθεια ότι «θανάτω» καταλύει «τον το κράτος έχοντα του θανάτου».

Η Αγία και Μεγάλη Δευτέρα

Η «ιχνηλασία» επί της μαρτυρικής οδού του θείου πάθους άρχισε. Η Ορθόδοξη Εκκλησία, κατά την Αγία και Μεγάλη Δευτέρα, υπογραμμίζει ότι «μνειάν ποιούμεθα του μακαριστού Ιωσήφ του Παγκάλου και της υπό του Κυρίου καταραθείσης και ξηρανθείσης συκής».

Το παλαιοδιαθηκικό πρόσωπο του Ιωσήφ, ενός εκ των δώδεκα τέκνων του Ιακώβ, κατέστη «τύπος», «προτύπωση» και «προεικόνιση» του Ιησού Χριστού, λόγω της αγαπής καρδιάς, ανεξικακίας και μακροθυμίας του προς τους φθονερούς, ζηλόφθονες αδελφούς του που τον επώλησαν ως σκλάβο μέσω των караβανιών της ερήμου στους Αιγυπτίους. Ο Πάγκαλος Ιωσήφ προβάλλεται από την Ορθόδοξη Εκκλησία ως άριστο πνευματικό πρότυπο προς μίμηση από το πλήρωμα της Εκκλησίας καθώς ως σώμα Χριστού πορευόμεθα την «στενή και τεθλιμμένη οδό» προς τον του κρανίου τόπο.

Βαθύνους ο θεολογικός και πνευματικός συμβολισμός μέσα από την αναφορά στο γεγονός της υπό του Κυρίου «καταραθείσης και ξηρανθείσης συκής», που ευστόχως συμβολίζει την πεπτωκυία ανθρώπινη φύση, η οποία λόγω της φθοροποιού αμαρτίας δεν ήταν δυνατό να καρποφορήσει πνευματικώς και να σωθεί οντολογικώς. Το ανθρώπινο γένος, που ήταν πνευματικώς άκαρπο και απογυμνωμένο της θείας χάριτος, όπως ακριβώς η κεκομισμένη μόνο με άχαρα φύλλα και άνευ καρπών συκή, εσώθη ψυχοσωματικώς με τον σταυρό και την εκ νεκρών Ανάσταση του Σωτήρος και Λυτρωτού Ιησού Χριστού. Ο δε δεύτερος συμβολισμός της ακάρπου συκής σχετίζεται, σύμφωνα με την ερμηνεία των θεοφόρων Πατέρων της Εκκλησίας, με την πνευματική ακαρπία του εβραϊκού γένους που εξωτερικά και επιφανειακά διεκρίνετο για τον ανούσιο ευσεβισμό και την κενόδοξη τυπολατρεία του, αλλά εσωτερικώς ήταν απογεγυμνωμένος της θείας χάριτος.

Η Εκκλησία με τους παραπάνω θεολογικούς συμβολισμούς της καλεί την κάθε ανθρώπινη ύπαρξη σε πνευματικό και νηπτικό αναβαπτισμό προκειμένου να εισέλθει στον μυστικό νυμφώνα όπου νυμφαγωγός είναι ο της Εκκλησίας Νυμφίος Χριστός, ο οποίος σύμφωνα με τον Άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, νυμφεύεται κάθε ανθρώπινη ψυχή για να την σώσει από τα δεσμά του θανάτου. Η σχέση του Νυμφίου Χριστού με την κάθε ανθρώπινη ύπαρξη είναι προσωπική και οδηγεί στην Βασιλεία του Θεού. Η Εκκλησία εναγωνίως μας καλεί σε μετάνοια και προσευχή «ίνα μη μείνωμεν έξω του νυμφώνος Χριστού», να μη μείνουμε άκαρποι όπως η καταραθείσα και ξηρανθείσα συκή...

Μεγάλη Τρίτη, Η παραβολή των δέκα παρθένων

Καθώς ανεβαίνουμε «εις Ιεροσόλυμα», την Μ. Τρίτη «καθ' ην μνείαν ποιούμεθα της παραβολής των δέκα παρθένων», η Εκκλησία καλεί σε «πνευματική εγρήγορση», «ίνα μη μείνωμεν έξω του νυμφώνος Χριστού», όπως οι πέντε εκ των δέκα άφρονες και ράθυμες παρθένες κόρες, ενώ οι λοιπές πέντε φρόνιμες και εγρηγορούσες κόρες εισήλθαν λαμπαδοφέρουσες στους μυστικούς νυμφώνες του νυμφίου της Εκκλησίας Χριστού, στην άληκτη και άκτιστη Βασιλεία του Θεού. Προς τούτο, καθώς «ο Νυμφίος έρχεται εν τω μέσω της νυκτός», η Εκκλησία προτρεπτικώς ψάλλει: «Τον Νυμφίον, αδελφοί, αγαπήσωμεν, τας λαμπάδας εαυτών ευτρεπίσωμεν, εν αρεταίς εκλάμποντες και πίστει ορθή, ίνα ως αι φρόνιμοι, του Κυρίου παρθένοι, έτοιμοι εισέλθωμεν, συν αυτώ εις τους γάμους. Ο γαρ νυμφίος δώρον, ως Θεός, πάσι παρέχει τον άφθαρτον στέφανον».

Οι πέντε φρόνιμες, συνετές και γρηγορούσες Παρθένες κόρες ήταν προσδεδεμένες στην αγάπη του Χριστού. Ήταν ταπεινόφρονες και μονίμως δεκτικές στην άκτιστη και μεταμορφωτική ενέργεια και χάρη του Θεού, που τις κατέστησε «δοχείον ιερόν και άγιον». Έτσι, λαμπαδοφέρουσες υπεδέχθησαν τον νυμφίο της Εκκλησίας Χριστό «εν τω μέσω της νυκτός» και εισήλθαν στους «μυστικούς νυμφώνες» της ακτίστου Βασιλείας της Τριαδικής Θεότητας. Αντιθέτως, οι άλλες πέντε κόρες, παρόλο που ήταν αγνές-παρθένες, δεν εισήλθαν στους μυστικούς νυμφώνες του Κυρίου. Γιατί άραγε; Οι Θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας υπογραμμίζουν με έμφαση ότι οι πέντε αυτές κόρες διακατέχονταν από την φιλαυτία και τον εγωισμό τους, που ως πνευματικές αρνητικές καταστάσεις αναιρούν τα Θεόθεν δοθέντα σε αυτές τάλαντα και χαρίσματα. Ήταν μεν αγνές αλλά ταυτόχρονα ο φίλαυτος εγωισμός τους είχε αντικαταστήσει την προς τον Ιησού αγάπη. Η τραγικότητά τους συνίσταται στο γεγονός ότι ήταν αυτοεγκλωβισμένες στην φίλαυτη και αλαζονική αυτοεπιβεβαίωσή τους, η οποία είχε ως συνέπεια την «ακηδία». Έλειπε η πνευματική εγρήγορση και κυριαρχούσε στην ύπαρξη τους η ακηδία, η οποία αποσβένει τις λαμπάδες, το φως της ψυχής. Η λάμψη των πνευματικών αρετών και της ορθής πίστεως εν αγάπη Χριστού αποτελούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την εισόδευση των ανθρώπων στην Βασιλεία του Θεού. Η Εκκλησία γοερώς κηρύττει: «γρηγορείτε και προσεύχεσθε» καθώς αναμένει κάθε άνθρωπο να γίνει «ομοτράπεζος» στο υπερουράνιο δείπνο της Βασιλείας των Ουρανών.

Μεγάλη Τετάρτη, Μνεία «της αλειψάσης τον Κύριον μύρω γυναικός»

Ο Χριστός είναι «ανατροπή των πάντων» και κυρίως του πνευματοκτόνου, προτεσταντινού τύπου, υποκριτικού ευσεβισμού. Καθώς η πνευματική ιχνηλασία της Μεγάλης Εβδομάδος συνεχίζεται, μας οδηγεί στην Μ. Τετάρτη «καθ' ην μνείαν ποιούμεθα της αλειψάσης τον Κύριον μύρω (πόρνης) γυναικός». Τότε τα πάντα ανατρέπονται από τον Κύριο, ο οποίος δέχεται την μετάνοια της πόρνης γυναικός και την μυραλειψία των παναχράντων ποδών του. Ο Κύριος χτυπά την φθοροποιό αμαρτία αλλά εναγκαλίζεται τον μετανοούντα αμαρτωλό και γι' αυτό λέγει αψευδώς: «Πόρναι και τελώναι προάγουσιν ημάς εν τη Βασιλεία του Θεού». Η μετάνοια είναι το μεγάλο κριτήριο για τον φιλόανθρωπο Χριστό, ο οποίος διαβεβαιώνει τον πεπτωκότα άνθρωπο: «ου γαρ ήλθον ίνα κρίνω τον κόσμον, αλλ' ίνα σώσω τον κόσμον».

Η συντετριμμένη πόρνη γυναίκα μεταβάλλει τον σαρκικό έρωτα σε θείο έρωτα μέσα από το φίλτρο της μετανοίας, όπως εύστοχα υπογραμμίζει ο Αμφιλόχιος Ικονίου. Τα δάκρυα και οι στεναγμοί της γυναικός αποδεικνύουν την παντοδύναμη επενέργεια της

μετανοίας μέσα στην δεκτική ψυχή της, οπότε καθιστούν και τον ίδιο τον μακρόθυμο Χριστό «συνήγορο» των δακρύων της πνευματικής μεταστροφής της. Οι Θεοφόροι Πατέρες Ιωάννης ο Χρυσόστομος και Αμφιλόχιος Ικονίου θεοπνεύστως αναφέρουν ότι η πόρνη γυναίκα με την μετάνοια αυτής κατέστη σεμνοτέρα Παρθένου κόρης, και έγινε πρότυπο και καθηγητής για τους αμαρτωλούς στον τρόπο της μετανοίας που δέχεται ο Κύριος. Ο δε Ιωσήφ ο Βρυέννιος συναφώς επισημαίνει ότι: «τα δάκρυα λογίζονται ως μαρτύριον αίματος καθώς εκ της ψυχής και του έσω κόσμου της προερχόμενα». Η μεταμορφωτικώς φωτισθείσα γυνή, σύμφωνα με τον ιερό Χρυσόστομο, «αποπλένει με τα δάκρυά της τους παναχράντους πόδες του Χριστού και συνάμα αποκαθαίρει τα δικά της αμαρτήματα».

Η λύση των μαλλιών της γυναικός σε δημόσια θέα και ενώπιον ανδρών της συντηρητικής εβραϊκής κοινωνίας για να αποσμήξει τους πόδες του Ιησού, είναι έκφραση άκρας και αληθούς μετανοίας. Εύστοχα ο Αμφιλόχιος Ικονίου τονίζει ότι οι λελυμένες πλεξούδες των μαλλιών της γυναικός ενώ άλλοτε προσείλκυαν τους άνδρες στην ακολασία, τώρα αποτελούν έκφραση ταπεινώσεως και θείας αγάπης που αντιδωρίζουν την εν Χριστώ σωτηρία της.

Η σύγκριση της μετανοούσας πόρνης γυναικός με τον φιλάργυρο μαθητή Ιούδα είναι συγκλονιστική και αποκαλυπτική. Ο μεν μαθητής ως εγωιστής και πνευματικά ράθυμος γίνεται προδότης, ενώ η μετανοούσα και τεταπεινωμένη γυναίκα γίνεται «μυροφόρος» καθώς το πολύτιμο μύρο της προμηνύει τα προ του ενταφιασμού μύρα προς τον νεκρό Ιησού. Η αμαρτία συνέθλιψε την πόρνη γυναίκα, η οποία αναζητά απεγνωσμένα μέσω της μετάνοιας την αποκατάσταση της υπάρξεώς της σε κοινωνία με την αγάπη του Χριστού, ενώ ο Ιούδας με την εγωιστική βεβαιότητα της ψευδοθητικότητός του παραμερίζει την αγάπη του Κυρίου και με το πάθος της φιλαργυρίας απορρίπτει τον Σωτήρα και λυτρωτή του. Η σύγκριση εν σιωπή είναι καταλυτική...

Μεγάλη Πέμπτη, Μνεία του Ιερού Νιπήρος και του Μυστικού Δείπνου

Υπερουράνια και θαυμαστά τα γενόμενα της πνευματικής ιχνηλασίας κατά την Αγία και Μεγάλη Πέμπτη «καθ' ην μνεϊαν ποιούμεθα του Ιερού Νιπήρος, του Μυστικού Δείπνου, της εν Γεθημανή προσευχής του Κυρίου και της υπό του Ιούδα προδοσίας του Κυρίου». Παραδίδεται εν άκρα ταπεινώσει υπό του Κυρίου το αιώνιο υπόδειγμα της διακονίας προς τους αδελφούς μέσω του γεγονότος του νιπήρος. Ο άκτιστος, άναρχος, ατελεύτητος και παντοκράτωρ Δεσπότης Χριστός ταπεινούνται και νίπτει τους πόδες των δούλων του καθώς «μαθηταίς υποδεικνύει ταπεινώσεως τύπον». Η θεοπρεπής πράξη του Κυρίου δεν αποτελεί μόνον έκφραση άκρας ταπεινώσεως αλλά συνάμα και άκρας αγάπης στην διακονία των ανθρώπων που είναι αδελφοί εντός του σώματος του Χριστού. Γι' αυτό ψάλλει η Εκκλησία: «Ο λίμνας και πηγάς και θαλάσσας ποιήσας, ταπεινώσιν ημάς εκπαιδύων αρίστην, λεντύω ζωννύμενος μαθητών πόδας ένιψε, ταπεινούμενος υπερβολή ευσπλαχνίας και υψών ημάς από βαράθρων κακίας, ο μόνος φιλόανθρωπος».

Είναι νύχτα της ανοίξεως και υπό το φως της λυχνίας παραδίδεται θεόθεν το «μυστήριο των μυστηρίων», το της Θείας Ευχαριστίας. Στον Μυστικό Δείπνο, πλαισιωμένος από τους μαθητές του, ο Θεάνθρωπος αυτοπροσφέρεται ως σώμα και αίμα ζωής αιωνίου. Θεοσύστατο, θεόσδοτο και θεοπαράδοτο το της Θείας Ευχαριστίας μέγα μυστήριο στο οποίο οντολογικά πραγματώνεται η Βασιλεία του Θεού εν τη Εκκλησία. Θυσιαστικός και λυτρωτικός ο χαρακτήρας και η οντολογική υπόσταση της Θείας Ευχαριστίας

δια της οποίας συντελείται η άφεση των προσωπικών αμαρτιών εκάστου ανθρώπου και η μεταμόρφωση σύνολης της ανθρωπίνης υποστάσεως σε σώμα και αίμα Χριστού. Ο όλος άνθρωπος καθίσταται «σύσσωμος και σύναιμος Χριστώ». Έτσι ο θυσιαστικός χαρακτήρας της Θείας Ευχαριστίας μετουσιώνεται σε γεγονός αναστάσιμο, δηλαδή σε γεγονός εσχατολογικής ευφροσύνης και σε πρόγευση της Βασιλείας του Θεού.

Το ζωγόνο και θερμουργό αίμα του Χριστού αποκαθάρει και μεταμορφώνει τον σύνολο άνθρωπο και το «κατ' εικόνα» αποκαθίσταται στο «αρχαίον κάλλος». Επιτυγχάνεται η τελεία ένωση θεού και ανθρώπου καθώς το λυτρωτικό αίμα του Χριστού «είναι λουτήρ καθάρσεως, αναγεννήσεως, μεταμορφώσεως και κατά χάριν θεώσεως», όπως ο ίδιος ο θεάνθρωπος απευδώς επιβεβαιώνει ότι: «ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα εν εμοί μένει καγώ εν αυτώ». Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος θεοπνεύστως γράφει: «Λίγες σταγόνες αίματος του Χριστού κατέπνιξαν τον θάνατο και την αμαρτία. Λίγες σταγόνες αίματος μας ενέδυσαν την Αθανασία». Ο δε Μέγας Βασίλειος συμπληρώνει: «Έδωσε τον ίδιο τον εαυτό του ως αντάλλαγμα στο θάνατο που μας εκρατούσε αιχμαλώτους, δούλους της αμαρτίας. Κατέβη μέσω του Σταυρού στον Άδη, για να μην υπάρχει, για να μην μείνει πια τόπος και σπιθαμή γης που να μην την έχει πληρώσει με το αίμα του και με το σώμα του. Έτσι έλυσε τους πόνους του θανάτου». Τούτο επιβεβαιώνει και η Εκκλησία ψάλλουσα: «Συνεσθίων, Δέσποτα, τοις μαθηταίαις σου, μυστικώς εδήλωσας την παναγίαν σου σφαγήν, δι' ης φθοράς ελυτρώθημεν οι τα σεπτά σου τιμώντες παθήματα».

Την ίδια νύκτα, την νύκτα της προδοσίας και της παραδόσεως του αναμάρτητου και ανεξίκακου Χριστού, συντελείται η συγκλονιστικότερη σκηνή προ του θείου δράματος. Η ύστατη προσευχή εν Γεθσημανή, όπου εναγωνίως και εκτενώς προσεύχεται ο αμνός του Θεού. Είναι εμφανέστατη η απόγνωση κατ' άνθρωπον του Ιησού Χριστού ενώπιον του βεβαίου γεγονότος του σταυρικού θανάτου, το οποίο προγνωρίζει. Η περιγραφή των σχετικών Ευαγγελικών Περικοπών είναι άκρως αποκαλυπτική. «Τότε λέγει αυτοίς ο Ιησούς. Περίλυπος εστί η ψυχή μου έως θανάτου. Μείνατε ώδε και γρηγορείται μετ' εμού. Και προελθών μικρόν έπεσε επί πρόσωπον αυτού προσευχόμενος και λέγων. Πάτερ μου, ει δυνατόν εστί, παρελθέτω απ' εμού το ποτήριον τούτο, πλην ουχ ως εγώ θέλων, αλλ' ως συ. Ώφθη δε αυτώ άγγελος απ' ουρανού ενισχύων αυτόν. Και γενόμενος εν αγωνία εκτενέστερον προσεύχεται. Εγένετο δε ο ιδρώς αυτού ωσει θρόμβοι αίματος καταβαίνοντες επί την γην». Οι άνθρωποι κάθε εποχής βλέπουν στο πρόσωπο του εναγωνίως προσευχομένου Ιησού, την δική μας υπαρξιακή αγωνία ενώπιον του θανάτου. Προς στιγμήν, εξαιτίας του «πειρασμού και λογισμού» προ του μαρτυρίου, η ανθρωπίνη φύση του Ιησού φαίνεται να συστέλλεται προ του θανάτου, αλλά η θεϊκή φύση Του συγκρατεί την ανθρωπίνη αδυναμία προκειμένου να συντελεστεί το απολυτρωτικό έργο της σωτηρίας του ανθρώπινου Γένους δια της «θανάτω» θανατώσεως του θανάτου. Αίμα και ιδρώτας της αγωνίας και ψυχικής πάλης του Ιησού, κατ' άνθρωπον, καθώς ευρίσκεται αντιμέτωπος με την σκληρή κρίση της χρήσης του «αντεξουσίου», της ελευθερίας της επιλογής του θανάτου, αβιάστως και ελευθέρως ο Παντοδύναμος Χριστός επιλέγει το σταυρικό μαρτύριο και ως τέλειος θεός υπερνικά την νομοτέλεια της ανθρωπίνης φύσης, η οποία συγκλονίζεται και οι θρόμβοι του αίματος αρδεύουν καθαρτικά σύμπασα την πλάση.

Την υπερφυή και εν αφάτω μυστηρίω εξελισσομένη Μεγάλη νύκτα στον κήπο των Ελαιών αναταράσσει το «πικρό φίλημα» του Ιούδα κατά την ώρα της προδοσίας και της παραδόσεως του Διδασκάλου «εις χείρας ανόμων». Οι θεοφόροι πατέρες της Εκκλησίας,

οι οποίοι ερμηνεύουν την τραγική σκηνή της συναντήσεως μαθητού και Διδασκάλου αναφέρουν ότι ο φιλάργυρος και φίλαυτος μαθητής απεκδύεται τον σωτήρα και λυτρωτή του και ενδύεται τον μισάνθρωπο απατεώνα Διάβολο. Σφραγίζει την ύπαρξή του με το τυφλωμένο πάθος του και οδηγεί στα φρικτά πάθη τον απαθή θεάνθρωπο, ο οποίος ως φιλόανθρωπος πονά για τον «υιό της απωλείας» παρά για το δικό του μαρτυρικό τέλος. Μέχρι την εσχάτη στιγμή αναμένει εναγωνίως την μετάνοια και μεταστροφή του μαθητού και διακαώς επιποθεί την σωτηρία του Ιούδα. Πέλαγος και ωκεανός η αγάπη και η φιλανθρωπία του μακρόθυμου Σωτήρος Χριστού.

Μεγάλη Παρασκευή, «Ανάμνησις των αγίων και σωτηρίων παθών του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού»

Και τώρα ο κριτής των πάντων κρίνεται και κατακρίνεται καθώς ξημερώνει η Αγία και Μεγάλη Παρασκευή «καθ' ην επιτελούμεν ανάμνησιν των αγίων και σωτηρίων παθών του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού». Πάθη και Σταυρός, Σταυρός και θάνατος, θάνατος και απαρχή της ζωής των κεκοιμημένων. Τα πάθη του Χριστού σώζουν τον πεπτωκότα στα πάθη άνθρωπο και η Εκκλησία ψάλλουσα μας ενθαρρύνει: «τα πάθη τα σεπτά τη παρούσα ημέρα ως φώτα σωστικά ανατέλλει τω κόσμω». Ο δε Απόστολος των εθνών Παύλος κραταιά φωνή διακηρύττει: «Αδελφοί, ο λόγος του Σταυρού τοις μεν απολλυμένοις μωρία εστί, τοις δε σωζομένοις ημίν δύναμις θεού εστί». Οι πληγές, τα επί του θείου σώματος στίγματα, οι μώλωπες του αναμάρτητου αμνού Ιησού Χριστού γίνονται πηγές σωτηρίας, μεταμορφώσεως και ανακαινίσεως του πεπτωκότος ανθρώπου. Γι' αυτό ακριβώς ο Προφήτης Ησαΐας ευστόχως υπογραμμίζει: «Τω μώλωπι αυτού, ημείς Ιάθημεν». Και τούτο συμβαίνει διότι εκουσίως και ελευθέρως ο Χριστός οικειώθηκε το δικό μας πρόσωπο και αποκαθάρισε σύνολη την ύπαρξή μας υπό το άκτιστο φως του δικού του προσώπου και με το καθάρσιο και σωτήριο αίμα του.

Ο Χριστός είναι το «εθελόθυτο θύμα» και η σταυρική του θυσία γεννά την ελευθερία του ανθρώπου από τα δεσμά της φθοράς και του θανάτου, αφού επί του Σταυρού νεκρούται η αμαρτία και ο θάνατος. Με το αίμα του Χριστού πληρώνονται τα «λύτρα», εξαγοράζεται ο θάνατος, μεταμορφώνεται και ανακαινίζεται ο σύνολος άνθρωπος. Το αίμα του κατέπνιξε το θάνατο και ανέπλασε τον άνθρωπο. Επί του σταυρού «έσχισε το χειρόγραφο» της αμαρτίας, διέγραψε τα «χρέη» μας και μας έφερε σε «καταλλαγή» με το Θεό προκειμένου να μας καταστήσει «κατ' υιοθεσίαν» υιούς και θυγατέρες Θεού. Ο Μ. Αθανάσιος γράφει θεοπνεύστως: «έλαβε τον κάλαμον για να σβήσει το χειρόγραφο των αμαρτιών μας και να υπογράψει βασιλικάς με το κόκκινο αίμα του το χειρόγραφο των αμαρτιών μας». Άπλωσε επί του σταυρού τις πανάχραντες χείρες του και επισυνήγαγε τους εκ της αμαρτίας διασκορπισθέντες μακράν του θεού ανθρώπους. Συμπληρώνει δε σχετικά και ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός: «Σταυρώ προσηλώθης η άμπελος η αληθινή, ετρύγησαν τα έθνη». Και εκεί που το «τετέλεσται» μας αφήνει προς στιγμήν αποκαρδιωμένους, για την «κατ' επίφασιν» νίκη του θανάτου», έρχεται η Εκκλησία ψάλλουσα για να αναπτρώσει το φρόνημά μας καθώς διακηρύττει: «Εξηγόρασας ημάς εκ της κατάρας του νόμου τω τιμίω σου αίματι, τω σταυρώ προσηλωθείς και τη λόγχη κεντηθείς την αθανασίαν επήγασας ανθρώποις, Σωτήρ ημών, δόξα σοι». Ήδη το κράτος του θανάτου διελύθη.

Μέγα Σάββατο, «Η Θεόσωμος ταφή και η εις άδου κάθοδος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού»

Ανέτειλε λοιπόν το Άγιον και Μέγα Σάββατον «καθ' ο εορτάζομεν την Θεόσωμον ταφήν και την εις άδου κάθοδον του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού». Ο Χριστός επί του Σταυρού με τον μαρτυρικό θάνατό του, με το «τετέλεσται» ολοκληρώνει και το λυτρωτικό έργο του υπέρ ημών. Φαίνεται απατηλά ότι ο θάνατος ενίκησε, η φθορά επικράτησε... Όχι όμως. Ο θάνατος πλανήθηκε, εξαπατήθηκε, διότι όπως ζωηρά αναφέρει ο Άγιος Ανδρέας Κρήτης: «επί του Σταυρού άνθρωπος μεν το φαινόμενον, Θεός δε το κρυπτόμενον». Σήμερα η θεόσωμος ταφή του Κυρίου γίνεται πρόξενος χαράς, αγαλλιάσεως, ευφροσύνης, καθώς η Ανάσταση στον κάτω κόσμο, στο κράτος του Άδου, ήδη είναι γεγονός. Η εις Άδου Κάθοδος είναι ήδη Ανάσταση, όπως μοναδικά και ανεπανάληπτα απέδωσε η Ορθόδοξη Βυζαντινή αγιογραφία την Ανάσταση του Θεανθρώπου Χριστού με την «Εις Άδου Κάθοδον» Αυτού. Τούτο επιβεβαιώνει αψευδώς και η θεόπνευστη υμνογραφία της Εκκλησίας μας, η οποία ψάλλει: «Ότε κατήλθες προς τον θάνατον, η ζωή η αθάνατος, τότε τον άδη ενέκρωσας τη αστραπή της Θεότητος, ότε δε και τους τεθνεώτας εκ των καταχθονίων ανέστησας πάσαι οι δυνάμεις των επουρανίων εκραύγαζον. Ζωοδότα Χριστέ ο Θεός ημών, δόξα σοι».

Ο θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός κατέρχεται στα κατώτατα της γης, στο κράτος του Άδου και αποκαλύπτει στους απ' αιώνων κεκοιμημένους, δικαίους και αμαρτωλούς, την θεότητά του, κηρύττει την αλήθεια της νίκης κατά του θανάτου και επιτυγχάνει την απελευθέρωση του «γένους των Βροτών». Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός αναφέρει: «υπερήφανον όφιν (διάβολον) συ Χριστέ εταπείνωσας, ταπεινώσει καρδιάς ξύλω ανυψούμενος. Ύψιστε Θεέ, και Αδάμ τον εν τοις πάθεσιν, τεταπεινωμένον ανύψωσας, οικτίρμον». Ο Σταυρός και ο ενταφιασμός του Κυρίου, σύμφωνα με τον Ιερό Χρυσόστομο αποτελεί για το γένος των ανθρώπων εορτή και πανήγυρη», διότι καταργείται το του θανάτου κράτος και εξαλείφεται η του διαβόλου πλάνη».

Στην βυζαντινή αγιογραφία η «Εις Άδου κάθοδος» απεικονίζει τον νικητή του θανάτου Ιησού να αίρει από τα Έγκατα της γης, από το σκότος των φυλακών του Άδου, δύο πρόσωπα, τον Αδάμ και την Εύα, και στο πρόσωπό τους το σύνολο του ανθρωπίνου Γένους που ο θάνατος από αιώνων κρατούσε ως λάφυρο. Ο παράδεισος ήταν κλειστός, καθώς οι ψυχές δικαίων και αμαρτωλών είχαν κοινό «τόπο» φυλακίσεως που δεν ήταν άλλος από τα «καταχθόνια της γης» δεσμοτήρια του κράτους του θανάτου. Ο Χριστός αναγεννά τον «νέο άνθρωπο» ψυχοσωματικά και τον αθανατοποιεί οντολογικά. «Ο νέος Αδάμ» και η «νέα Εύα» είναι τα αναστημένα εν Χριστώ πρόσωπα, ο «καινός άνθρωπος».

Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός με ιδιαίτερα παραστατικό τρόπο περιγράφοντας τα όσα θαυμαστά συντελούνται υπό του Κυρίου στο κράτος του θανάτου, αναφέρει: «Εφθασε λοιπόν ο θάνατος, και αφού κατάπιε το δόλωμα του σώματος (τον Χριστόν ως άνθρωπον) περιεπλέχθη στο αγκίστρι της αναμάρτητης και ζωοποιού θεότητος, και αφού εγεύθη σώμα θεωμένο καταστρέφεται και όλους τους αποβάλλει, αυτούς που είχε καταπιεί. Γιατί όπως το σκότος με την εμφάνιση του φωτός εξαφανίζεται, έτσι και η φθορά απομακρύνεται με την επίθεση της ζωής. Και γίνεται ζωή για όλους, φθορά γι' αυτόν που φθείρει». Και επιπροσθέτως θεολογεί ο Ιερός Χρυσόστομος: «Εν τάφω σωματικώς, εν Άδη μετά ψυχής, ως Θεός, εν παραδείσω δε μετά ληστού και εν θρόνω υπήρχες, Χριστέ, μετά πατρός και πνεύματος, πάντα πληρών ο απερίγραπτος».

«Χριστός Ανέστη και Άδης εσκυλεύθη»

Ιδού, οι πρώτες αχτίδες της χαραυγής της «νέας ζωής» προβάλλουν στον ορίζοντα και λούζουν το «κενό μνημείο», όπου τα κενά σπάργανα του ενταφιασμού πιστοποιούν ότι ο «πρωτότοκος των νεκρών» ανέστη και ζωή αιώνια πολιτεύεται. Όλη η έλλογη και άλογη κτίση αναβοά: «Τα πάντα πεπλήρωται φωτός, ουρανός τε και γη και τα καταχθόνια». Η δε Εκκλησία μας καλεί ψάλλουσα: «Δεύτε του καινού της Αμπέλου γεννήματος της θείας ευφροσύνης, εν τη ευσήμω ημέρα της εγέρσεως, Βασιλείας τε Χριστού κοινωνήσωμεν, υμνούντες αυτόν ως θεόν εις τους αιώνας». Ανέτειλε πια η Κυριακή του «Καινού Πάσχα».

Η υπερουράνια Τράπεζα της Βασιλείας του Θεού στρώθηκε και πρόσκληση ανοικτή μέσα στους αιώνες απευθύνεται σε όλο το ανθρώπινο γένος, καθώς «θανάτου εορτάζομεν νέκρωσιν, άδου την καθαίρεσιν». Το κενό μνημείο διακηρύττει αψευδώς ότι «Χριστός ανέστη και Άδης εσκυλεύθη». Το λάφυρο της νίκης μόνο ένα, ο άνθρωπος. Τώρα το κενό μνημείο εν σιωπή μας προσκαλεί: «έρχου και ίδε». Η απόλυτη σιωπή και φως, παντού φως, μόνο φως. Ανέστη Χριστός... και οι άνθρωποι ως άλλοι παίδες ενθουσιωδώς και μεγαλοφώνως αποκρίνονται:

Αληθώς Ανέστη...